

Z OBSAHU

Hradčany 300h - tlač a poštové použitie	1
Rakousko 1850 - 1858/59 padělané smíšené frankatury	5
Odlíšné litery a číslice přetisku SO 1920 z ruční sazby	6
Paní Columbová a pečiatka Košice 2d +Č.S.P.+	8
100 let od Sedmidenní války o Těšínsko	11
Záložní prapor 99. pluku a vojenské lazarety ve Znojme 1914-1918	17
Indické státy - Nandgaon	19
Assobla a Bata	23
Jubilejní filatelická výstava C-S SALON 2018 v Bratislavě	1
Monografie Hirsch - Franěk z roku 1958 - pokračování	III
100 rokov leteckej prepravy pošt. zásielok v R-U 1918	příloha 1-4

AUS DEM INHALT

Hradschin 300h - Druck und Postalische Verwendung	1
Osterreich 1850-1858/59 - gefälschte Mischfrankaturen	5
Abweichende Buchstaben und Ziffern des Überdrucks SO 1920 vom Handsatz	6
Frau Columbo und der Stempel Košice 2d +Č.S.P.+	8
100 Jahre seit dem Sieben-Tage-Krieg um das Olsagebiet	11
Ersatz-Bataillon des 99. Regiments und Militär Lazarett in Znaim 1914-1918	17
Indische Staaten - Nandgaon	19
Assobla und Bata	23
Jubiläums-Philateliausstellung C-S SALON 2018 in Bratislava	1
Monographie Hirsch-Franěk 1958 - Fortsetzung	III
100 Jahre der Luftpostbeförderung in Österreich-Ungarn 1918	Beilage 1-4

FROM THE CONTENTS

Hradčany 300h - Print and Postal Use	1
Austria 1850-1858/59 - counterfeit of mixed frankings	5
Differing letters and numerals of the SO 1920 overprint from manual typesetting	6
Mrs. Columbo and the cancel Košice 2d +Č.S.P.+	8
100 years since the Seven-Day War over the Těšín region	11
Reserve battalion of the 99th regiment and military hospitals in Znojmo 1914-1918	17
Indian States - Nandgaon	19
Assobla and Bata	23
Jubilee philatelic exhibition C-S SALON 2018 in Bratislava	1
Monograph Hirsch-Franěk 1958 - continued	III
100 years of airmail transport in Austria-Hungary 1918	Attachment 1-4

REDAKCE: Odpovědný redaktor: Jaromír Petřík

✉: Filatelie KLIM, Merkur, Veselá 37, 602 00 Brno 2
☎: 731 515 154 e-mail: redakce@merkur-revue.eu

ADMINISTRACE A ZÁSILKOVÉ SLUŽBY:

✉: Filatelie KLIM, Merkur, Veselá 37, 602 00 Brno 2
☎: 542 211 931 e-mail: risa@filatelie-klim.com

REDAKČNÍ KOLEKTIV: Fr. Dvořáček, Zdeněk Filípek, Jan Klim, Radomil Květon, Jaromír Petřík, Jan Štolfa

ODBORNÍ PORADCI: Jiří Stupka, Bohumil Synek, Martin Jurkovič

EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍCI: Hans van Dooremalen, Nizozemí; Petr Gebauer, ČR; Petr Hoffmann, Švédsko; Jaroslav Verner, USA.

Za původnost a věcnou správnost příspěvků ručí autor. Přejímání jakýchkoliv textů a vyobrazení z tohoto časopisu je možné jen se svolením redakce.

VYDÁVÁ: MERKUR-REVUE, s.r.o., Veselá 37, 602 00 Brno 2

Odpovědný vydavatel: Jan Klim ☎: 542 211 931

TISK: EUROPRINTY, spol. s r. o.

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s.p., OZ JM Ředitelství v Brně č.j. P/2-4838 ze dne 8. 12. 1995 MK ČR E7381 ISSN 1211-3077

Jubilejní filatelistická výstava C-S SALON 2018 v Bratislavě - zhodnotenie

SALON 2018
JUBILEJNÁ
FILATELISTICKÁ VÝSTAVA
BRATISLAVA

Inšpiratívna nesúťažná filatelistická výstava k 100. výročiu vzniku Československa so zameraním na historický vývoj Slovenska ako krajiny a štátu a Slovákov ako národa

Originálna koncepcia výstavy

Jubilejní filatelistická výstava C-S SALON 2018 v Bratislavě bola úspechom nielen vďaka umiestneniu na jednom z najatraktívnejších miest – na Bratislavskom hrade, ktorý priťahuje denne tisíce návštevníkov. Hlavná inovácia a inšpirácia pre ďalšie filatelistické výstavy, bola originálna koncepcia výstavy. Spočiatku jej nie každý veril, ukázala sa však ako brilantný nápad priťahujúci zástupy návštevníkov, a dúfajme aj budúcich, zberateľov.

Skutočne! Organizačný tím pod silným manažérskym vedením **Mira Bachratého** (a s výraznou podporou od **Slovenskej pošty, a. s. / POFISu**) bol schopný sústrediť doteraz nevidané množstvo vynikajúcich exponátov a oči priťahujúcich filatelistických lahôdok. Vďaka spomenutej koncepcii pokrývali historickú cestu Slovenska a Slovákov od pred-známkového obdobia až po súčasnosť, ukazujúc najdôležitejšie milníky a kľúčové momenty, aké táto nie vždy ľahká a priama cesta vývoja priniesla. Aby dokázali pokryť všetky dôležité historické aspekty, oslovili najlepších slovenských a českých zberateľov, ktorí predstavili nie vždy celé ale vždy podstatné časti svojich exponátov alebo dokonca doteraz nikdy nevystavených

filatelistických zbierok. A všetky prepojené červenou niťou historického vývoja (a boja) Slovákov a Slovenska za sebaurčenie dokumentované dobovými predznámkovými listami, poštovými známami, pečiatkami, celinami, zásielkami poľnej pošty, pohľadnicami a inými, často unikátnymi, poštovými dokumentami. A samozrejme hlbokými (poštovo-)historickými znalosťami.

Hlavný iniciátor filatelistickej výstavy C-S SALON 2018 a predseda organizačného výboru Miroslav Bachratý počas oficiálneho prívhoru pri je slávnostnom otvorení.

Krátky exkurz vystavenými exponátmi

Historická „filatelistická“ cesta bola symbolicky orámovaná na jednej strane vynikajúcim exponátom oceneným veľkými zlatými medailami na svetových FIP výstavách (**Uhorsko – Predznámkové obdobie od J. Pálku**) a na druhej strane malými exponátmi začínajúcich mladých filatelistov. Zatiaľ čo ten prvý udivoval viacerými unikátnymi dokumentmi a hlbokým štúdiom poštovej histórie pred-známkového obdobia, tie mládežnícke prezentovali prvé krôčiky začínajúcich vystavovateľov pri príprave filatelistických exponátov na historické témy, ako napríklad Naši prezidenti, Dominanty Prahy a Bratislavy, M. R. Štefánik a pod. Výstavné rámy „medzi tým“ dokumentovali strastiplnú historickú cestu rozdelenú do viacerých častí.

Pohľad na expozíciu výstavy C-S SALON 2018, tesne pred slávnostným otvorením a v plnom zatažení.

Prvá bola venovaná použitiu rakúskych poštových známok (**Rakúska poštová správa na Slovensku 1850 – 1867 od P. Severína**) a poštových liniek (**Poštové linky v rokoch 1850 – 1866 na území dnešného Slovenska od J. Mája**) na dnešnom slovenskom území ako aj regionálny poštovo-historický výskum (**Poštovníctvo na Spiši do roku 1920 od F. Divoka**).

Veľká časť expozície bola venovaná poštovo-historickým exponátom z obdobia prvej svetovej vojny (**Za cisára v boji i na popravných od O. Sula, Stopy 1. svetovej vojny na Slovensku od M. Bachratého, Pošta z pevnosti Przemysl od L. Feketeho, Československá poľná pošta v Rusku 1918 – 1920 od J. Majera**), vrátane unikátnej filatelistickej dokumentácie štátotvorných aktivít Československých légii (**Československé légie a domobranecké jednotky v Taliansku a Československé légie vo Francúzsku od O. Špreňara, Posta Militare 52 v službách Československého legionárskeho zboru v Taliansku od M. Bachratého, Pohľadnice Československých légii 1915 – 1920 od P. Gebauera**) a zápasu za vytvorenie Československej republiky počas I. svetovej vojny a krátko po nej (**Československá dočasná vláda na Slovensku (1918) od J. Džubáka na základe podkladov zo Záhorského múzea Bolesný začiatok Československa od J. Vomelu, Vojenské letectvo – Letecké útvary čs. vojenských jednotiek v rokoch 1914- 1920 od P. Bláhu, Použitie predbežných a súdežných známok na Slovensku 1918 – 1919 od J. Vangela, Doporučené celinové poš-**

tové lístky na Slovensku (1918 – 1921) od M. Černíka, Znárodňovacie úpravy uhorských cenín, pečiatok a nálepiek na slovenských poštách v rokoch 1918 – 1920 od M. Bachratého, „Jede, jede mašinka“ a Slovenské poštovne 1918 – 1925 od M. Ziku, Vlaková pošta na Slovensku po vzniku Československej republiky od M. Štěpka).

Prirodzene špeciálnu pozornosť priťahovali prvé československé známky Hradčany vydané 18. 12. 1918 a ich autor Alfons Mucha. Boli prezentované vo viacerých študijných exponátoch známok (Alfons Mucha – Hradčany od J. Škalouda, Hradčany – Ukážka zo špecializovanej zbierky od J. Džubáka, Weipert Falzum – Vejprtský falzifikát od Z. Filípka) a poštového použitia na území Slovenska (Hradčany – Použitie na Slovensku od J. Škalouda, Hradčany – Poštové pečiatky z územia Slovenska od J. Džubáka, Silesia Orientale od Z. Filípka, Dierkované Hradčany od J. Pišu). Toto medzivojnové obdobie bolo doplnené vynikajúcim exponátom oceneným zlatou medailou zo svetovej FIP výstavy prezentujúcim raritu a unikáty československej filatelie (Československo 1918 – 1939 od P. Lazara), študijnými exponátmi československých známok a celín (Známky 4 a 5 Kč Tatry 1927 and 10 Kč Bratislava 1936 od R. Květona, 80 rokov od vydania výstavného háčeka „Celoštátna výstava poštových známok Bratislava 1937“ od R. Šuleja, Poštové lístky „Poznajete svoju vlasť – Propagujte jej krásy poštou“, 1937 od J. Jašša) a viacerými poštovo-historickými exponátmi (Československá letecká pošta so vzťahom k Slovensku od B. Helma, Trestné Porto od V. Malovíka, Komárom – Komárno: Poštová história jedného rozdeleného mesta od P. Csicsaya).

Zvláštna časť bola venovaná neľahkému obdobiu druhej svetovej vojny, keď bolo Československo oklieštené a rozdelené na dva štáty v područí fašistického Nemecka (Poštová prevádzka v Protektoráte Čechy a Morava od M. Příkazského, Nemecká poľná pošta na Slovensku pri útoku na Poľsko v roku 1939 od P. Gebauera, Štátny znak a Portréty s pretačou SLOVENSKÝ ŠTÁT/1939 od R. Rakovského, árček „Deťom“ od M. Jurkoviča, Holokaust na Slovensku 1939 – 1945 od O. Földesa, Česko-slovensko v kontexte II. Svetovej vojny 1939 – 1945 od J. Koreného).

Z tematického pohľadu zaujal podrobne námetovo spracovaný exponát o M. R. Štefánikovi (Milan Rastislav Štefánik – Vedec, vojak, diplomat od J. Maniacka) a viacero panelov venovaných československej a slovenskej známkovej tvorbe (Jozef Baláž – „...srdcu najbližšie“ z Poštového múzea), najkrajším československým a slovenským známkom (Ocenenia poštových známok Československa 1945 – 1992 od J. Fratriča, Zúbkované poklady z Poštového múzea, Medzinárodné úspechy slovenskej známkovej tvorby a Slovak Gold poštovým známkam od K. Milana) a spoločné vydania Slovenska (Spoločné vydania slovenských známok od P. Hložku).

Klenotnica slovenskej filatelie

ZOZNAM EXPONÁTOV VYSTAVENÝCH V „KLENOTNICI SLOVENSKEJ FILATELIE“

NAJSTARŠIA POŠTOVÁ PEČIATKA „V TYRNAU“ Z ROKU 1752	(M. Bachratý)
PREDZNÁMKOVÝ LIST S PEČIATKOU BARTFELDT	(J. Pálka)
LIST SO ZNÁMKOU I. RAKOVSKÉJ EMISIE Z POŠTY TRNAVA 1. 6. 1850	(P. Severin)
LÍSTOK PŘEPRAVENÝ LETECKOU POŠTOU FLUGPOST 1918 NA SLOVENSKO	(R. Květon)
NAJSKORŠIE ZNÁME POUŽITIE ZNÁMOK „HRADČANY“ NA SLOVENSKU 30. 12. 1918	(P. Badoi)
ÚSTECKÝ FALZIFIKÁT ZNÁMKY 10 H H RADČANY	(J. Džubák)
ZNÁMKY „OSLOBODENÁ REPUBLIKA BEZ HLAVY“ POUŽITÉ NA SLOVENSKU	(J. Chudoba)
LÍSTOK PŘEPRAVENÝ PRVÝM LETOM BRATISLAVA – PRAHA 29. 10. 1923	(B. Helma)
CHYBOTLAC DOPLATNEJ ZNÁMKY OSLOBODENÁ REPUBLIKA „50/50“	(P. Lazar)
MIMORIADNA FRANKATURA ZNÁMOK „5 Kč TATRY“	(R. Květon)
DVOJÍŘSKÁ MEDZIHÁRČIA 1 Kč „NITRA 1933“	(P. Lazar)
NEZÚBKOVANÝ VÝSTAVNÝ HÁČEK „BRATISLAVA 1937“	(P. Lazar)
CHYBOTLAC POŠTOVÉHO LÍSTKA „ŠTRBSKÉ PLESO“	(P. Lazar)
NEZÚBKOVANÝ HÁČEK „DETOM 1944“	(M. Jurkovič)
NEVYDANÝ VARIANT KOŠICKÉHO HÁČEKA 1945	(J. Sedláč)
NEZÚBKOVANÉ SLOVENSKE SLUŽOBNÉ ZNÁMKY 1945	(M. Bachratý)
NEZÚBKOVANÝ TLAČOVÝ LIST Z EMISIE „UMENIE – J. ALEXÝ“	(P. Lazar)

Výstavný katalóg

Samozrejme nemôžeme vymenovať všetky vystavené exponáty. Ten, kto chce získať kompletný prehľad by mal získať do rúk plnofarebný kvalitnou tlačou na kvalitnom papieri vytlačený výstavný katalóg, ktorý organizátori v spolupráci so Slovenskou poštou. a. s. / POFISom pripravili. Ten prináša deväť tematických a odborných článkov súvisiacich so zameraním výstavy: **Boj o Slovensko 1918 – 1920 ako poštovo-historická téma** od M. Bachratého, **Hradčanské reminiscencie** od P. Osuského, **Slovenské krajinárske motívy na výplatných známkach I. ČSR** od R. Květona, **Obnovenie poštovej prevádzky po II. Svetovej vojne na Slovensku** od J. Pálku, **Československá peňažná reforma** od V. Dražana, **Bratislavský hrad – Miesto konania výstavy** od M. Bachratého,

Jozef Baláž: Nestor známkovej tvorby na Slovensku od A. Paulínyovej a Zväz slovenských filatelistov v zrkadle času od L. Flocha. Navyše, ako užitočný sprievodca, prináša zoznam položiek vystavených v Klenotnici slovenskej filatelie a krátke predstavenie jednotlivých vystavených exponátov vždy s uvedením ukážok najzaujímavejšej celistvosti alebo iného materiálu. Súčasťou každého katalógu je číslovaný neperforovaný tlačový list poštovej známky „100. výročie vzniku Česko-slovenska“, ktorý nie je mimo katalógu vo voľnom predaji. (viz obrázek nahoře)

Takto koncipovaný reprezentatívny výstavný katalóg dozista dokáže osloviť ako laickú verejnosť tak aj odbornú filatelistickú komunitu dokumentujúci významné filatelistické a poštovo-historické artefakty. Katalóg sa stane nielen pripomienkou tejto „veľkej“ výstavy ale aj výborným zdrojom informácií pre budúce generácie a prinesie inšpiráciu pre nových zberateľov a vystavovateľov.

Sprievodné akcie

Výstava C-S SALON 2018 bola doplnená viacerými sprievodnými akciami počínajúc slávnostným otvorením – trochu rečníckym, trochu hudobným, trochu oceňujúcim, ale stále atraktívnym pre pozvané oficiálne osobnosti, hostí a ostatných účastníkov (okrem oficiálnych príhovorov hodno spomenúť fundovaný príhovor Dr. Dušana Kováča z Historického ústavu SAV). A pretože sa, vďaka ústretovosti Slovenskej pošty, a. s., podarilo posunúť vydanie novej poštovej známky „100. výročie vzniku Česko-slovenska“ práve na deň otvorenia výstavy, bolo zakončené jej slávnostným uvedením za prítomnosti autora výtvarného návrhu akademického maliara Igora Piačku, ktorý, ako je u neho dobrým zvykom, s tradičným úsmevom na perách, poskytoval autogramy.

Vzácní oficiálni hostia v napätí tesne pred slávnostným otvorením... a nakoniec niektorí aj zaťapkali.

Slovenská poštová známka „100. výročie vzniku Česko-slovenska“ vydaná v prvý deň výstavy a jej tradičné „krstenie“ zástupcami Slovenskej pošty, a. s. a POFISu a autorom výtvarného návrhu Igorom Piačkom (vpravo) počas slávnostného otvorenia filatelistickej výstavy C-S SALON 2018.

Aktivity pre deti a mládež

Spomedzi ďalších aktivít, ktoré prispeli k úspešnému priebehu výstavy možno spomenúť filatelistickú anketu návštevníkov výstavy o malý suvení, detskú súťaž na návrh poštových známok Slovenska a Detský kútik, v ktorom sa detským návštevníkom neúnavne venovali Danka Schmidtová, Jaroslav Valentín a ďalší členovi Komisie mládeže ZSF. Navyše akéhosi „Dňa mládeže“ sa zúčastnili takmer všetky aktívne slovenské KMF. Veľmi dobrým počínom, ktorý ocenili najmä laickí návštevníci výstavy, bola neustála prítomnosť niektorého z filatelistov, ktorý dokázal v prípade záujmu poskytnúť návštevníkom fundované vysvetlenie k jednotlivým exponátom.

Pre úplnosť doplníme, že organizáciu výstavy zabezpečovalo ZKF Bratislava s pomocou KF Malacky a KM ZSF, v kooperácii so Slovenskou poštou, a. s. / POFISom, významne prispel Svaz českých filatelistů (SČF). Organizačný výbor výstavy: Miroslav Bachratý (predseda), Peter Osuský (podpredseda), Martin Vánco (koordinátor SP, a. s.), Peter Vozár (tajomník), Ján Fratrič (pokladník), Vladimír Malovík (koordinátor SČF) Jozef Džubák (člen - KF Malacky), Lubomír Floch (člen), Peter Hložka (člen), Radomil Květon (člen), Anton Paštéka (člen - KF Malacky).

Autor: Vojtech Jankovič (autor fotografií Jozef Džubák)
Zdroj: www.postoveznamky.sk (zde najdete celý článek- pozn. redakce)